

KENT KURAMLARI :

3.Ünite

2. ÖZEKLEŞEN YERLER KURAMI :

- Bir kentin büyümesi o kentin hizmet işlevlerinin büyümesine bağlıdır ancak özekselleşen bir yerin ne ölçüde hızlı büyüyeceğinin temel belirleyicisi hizmet alanı içinde sunulan kent hizmetlerine olan insan talebidir. Yalnız bir kentin büyümesi değil birden çok sayıdaki kentsel özeğin zaman içindeki bölge ve ülke ekonomisi çerçevesindeki düzenlenmesi amacıyla olan bu kuram bu özelliği bakımından genel bir nitelik taşımaktadır.
- Bu kurama göre , kentin başlıca görevi art bölgesi için bir hizmet merkezi olmak kısacası çevresine değişik hizmetler sağlamaktır. Kentler çevrelerine sundukları hizmetlerin içeriğine ve önem sırasına göre sıralanabilir ve sundukları hizmetlere duyulan talebe göre de büyürler. Ayrıca, merkezleşen her yerleşme noktasının hizmet sunduğu bölgenin merkezinde yer alması ve bu alanların daireler biçiminde oluşması gerekmektedir.

Bu kuramın en büyük özelliği kentlerin büyümesinin neye göre şekillendiğini açıklıyor olmasıdır . Ancak , diğer tüm kuramlarda olduğu gibi bu kuramında araştırmacılar tarafından eleştirilen bazı noktaları olmuştur . Örneğin , merkezleşen yerlere özgü mal ve hizmetlerin neler olduğunu bilmek oldukça güçtür (Keleş , 2000:128)

3.TEK BÜYÜK KENT KURAMI :

- Tek büyük kent kuramı özekselleşmiş yerler kuramı ile nüfusun dağılışı ve kentlerin kademelenmesi ile ilgili olması bakımından benzer özellikler taşımaktadır . Bu kuramın temelinde ülkede nüfusun bir yada iki merkezde toplanması ,ülke kaynaklarının bu merkezlerce kullanılıyor olması düşüncesi vardır . Bu kuram özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için geçerlilik taşımaktadır .
- Tek büyük kentin başarıları ve etkinliği yetişmiş insan gücü ve teknik sağlama kolaylığı ,anamal azlığı gibi faktörler tek büyük kent oluşumunu haklı göstermektedir . Bazı ekonomistlere göre tek büyük bir kentin oluşması durumu ekonomik gelişme sürecine geçebilmenin temel gereksinimleri arasındadır . Bu tür bir durumun ülke ekonomisi için bir çok faydasının olacağı ortadır. Ancak ülke içindeki bölgeler arasında dengesizliklerin oluşmasına ve toplumsal sorunların ortaya çıkmasına neden olması bakımından da eleştirilmiştir . (Keleş,2002:130).

4. SIRA-BÜYÜKLÜK KURALI :

- Bu kurala göre ,kentlerin büyüklüğü ile büyüklük sıraları arasında bir ilişki vardır . Örneğin ,ülke içinde dört büyük kent olduğunu ve bu kentlerin nüfuslarının sırası ile 9,4.5,3 ve 2.250 milyon olduğunu kabul edelim . Bu kural , o ülkedeki yerleşim yerleri kademelenmesinin açıklanmasında da geçerli olmaktadır çünkü , ikinci büyük kentin nüfusunun iki ile , üçüncünün üç ile , dördüncünün dört ile yani buldukları sıra ile çarpımları en büyük kentin nüfusuna eşit çıkmaktadır . Bu durumdaki bir ülkede, kentsel kademelenmede , görsel bir dengenin bulunduğu ortadır . Yapılan gözlemler , kademelenmedeki bu dengenin coğrafi uzamda da geçerli olduğunu göstermektedir (Keleş ,2002:130).

KAYNAKÇA :

- Karaküçük,S.ve Gürbüz,B(2007)Rekrasyon ve Kentleşme,Gazi KitabEvi